

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina knaša
za vsa leta 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na-
naročbe brez dopolnane naročnine se uprava ne ozira.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovane
pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštne-hranilnični račun št. 652.841.

Brzobjavne vesti.

† Josip Žičkar.

DUNAJ 28. Državni poslanec župnik
Josip Žičkar je včeraj umrl.

† Kontreadmiral Pietruski.

DUNAJ 28. Poveljnik zimske eskadre,
kontreadmiral Pietruski je tokaj dazes po
daljši bolezni umrl.

Angleška banka.

LONDON 28. Angleška banka je zvi-
šala diskont na 4%.

Česka deputacija na Francozskem.

PARIZ 28. Danes zjutraj je dospel
semkaj praški župan dr. Šeb. a češko depu-
tacija, ki se udeležiti odkritja spomenika
Ivana Luksemburškega. Deputacija je v pre-
jelo odposlanstvo občinskega sveta.

Baron Fejervary.

BUDIMPEŠTA 28. Ogrski brz. kor.
biro« poroča z Dunaja: Ministerski predsed-
nik baron Fejervary je bil ob 1. uri po-
polutne vprejet od cesarja v posebni avdi-
jenci.

BUDIMPEŠTA 28. Ogr. brz. biro«
poroča z Dunaja: Avdijenca ministerskega
predsednika Fejervaryja je trajala do 3. in
pol ure popoldne. Baron Fejervary se je
popoldne vrnil v Budimpešto. Kakor se
govori, bo zopet pozvan na Dunaj en ogrski
državnik.

DUNAJ 28. Ministerski predsednik
Gautech je bil danes ob 9. uri vsprejet od
cesarja v daljši avdijenci. Ob 1. uri je bil
vsprejet v avdijenci baron Fejervary, kmalo
nato je prišel v cesarsko palačo grof Golu-
chowski. Zatrjuje se, da dob. Fejervary zopet
nalog, da prevzame vlado.

Angleška srednjemorska flota.

DUNAJ 28. Kakor poročajo iz Soluna,
je dospela tjakaj ena ladija angleške srednje-
morske flote, ki se nahaja pri otoku Tazu
nasproti Kavali. Govori se, da pride dne 1.
oktobra flota, močna 40 ladij, v Solun. V
nekaterih krogih menijo, da se hoče s tem
pritiskati na turško vlado v stvari finančnih
reform, ki se imajo uvesti v Makedoniji.

Angleški list o položaju v Avstro-Ogrski.

LONDON 28. »Times« piše: Razdeli-
tev Avstrije bi bila katastrofa mednarodnega
pomenu. Tudi če bi bila Avstro Ogrska za
dalje časa valed notranjih sporov (slabljenja,
ne bi bila to nič manja nesreča. V izjavah
vladavaja se zamore lahko uvideti preobširno
tolmačenje njegovih vladarskih pravic. Toda
to teoretično vprašanje je brezpomembno
nasproti faktičnemu izidu, ki ga je izvala
akcija kralja. Ako bi imeli — nadaljuje list
— manje zsupanja v modrost vladarjevo na
eni strani in v razumnost madjarskega na-
roda na drugi strani, bi bili prišljeni obu-

pati nad bodočacstjo Avstro Ogrske. Ker pa
trdno verujemo v odkritosrčnost in zdravo
pamet obeh, se nadajamo rešitve, ki zado-
volji oba dela in vzdrži nerazrušljivo sedanje
visoko stališče Avstro-Ogrske.

Ciklon.

CASERTA 28. Ciklon, ki je razsajal
včeraj v občini Grazzanisa, je napravil
znatno škodo. V vasi Brezza so tri osebe
izgubile življenje. V pomoč so bili na lice
nesreče odposlani vojaki.

NEAPELJ 28. Listi prinašajo podrobna
poročila o opustošenju, ki jih je povzročil
ciklon v pokrajini Caserta. Ciklon je izruval
drevesa, odkril strehe; polja in travniki so
valed grozih naličvov spremenjeni v jezera. V
Grazzanisa so bile hiše težko poškodovane,
tako tudi Pignatari in Brazzi, kjer je ena
oseba prišla ob življenje. Število ranjencev
je veliko. Brzobjavne zveze v južni Italiji so
zopet vzpostavljene, tako tudi tri kilometre
dolga železniška proga, ki je bila poško-
dovana.

Razstreljenje »Chathama«.

LONDON 28. »Reuterjev biro« poroča
iz Port Saida od danes: Angleški parnik
»Chatham«, ki se je nedavno potopil v sue-
škem kanalu, je bil danes razstreljen.

PORT SAID 28. Razstreljenju parnika
»Chathama«, ki se je izvršilo danes predpo-
ludne, je sledila zelo močna detonacija.
Kanal je ostal netaknjen. Dele ladije odstrane
najbrž v štirih dneh.

Witte v Petrogradu.

PETROGRAD 28. (Petrogr. brz. agen-
tura.) Witte je dospel danes zjutraj semkaj.
Vzlic rasi uri se je na kolodvoru zbrala
velika množica naroda, ki je ministra po-
zdravila s »hura«-klici.

Bivša kraljica Ranavalo.

PARIZ 28. Bivša madagaskarska kra-
ljica Ranavalo je dospela semkaj.

Vrenje v južni Afriki.

LONDON 28. »Daily Mail« poroča
danes iz Kapstadta: Neresnične vesti, ki so
bile tukaj razširjene o porazu Nemcev, so
med Basuti povzročile velike nemire. Vsi
mlaji voditelji in glavari propovedujejo neko
vrst svete vojne, ne tako pro i Angležem,
marveč proti Burcm. Ena kolona je iz Pre-
torije odšla na deželno mejo basutsko. Za-
hteva se, da se odpošljejo še nadeje četa.

Sestanek Tittonia in Büllowa.

RIM 28. (Agencia Stefani.) Minister
vnanjih stvari Tittoni je odpotoval v Baden-
Baden, kjer se sestane z nemškim kancar-
larjem knezom Büllowom. — Sestanek je
intimnega značaja in se ne bo vršil radi ka-
kega političnega vprašanja.

Maročansko vprašanje.

PARIZ 28. Dr. Rosen in Revoil sta
imela danes popoldne zadaji zagovor, na-

kar sta ministereki predsednik Rouvier in
nemški poslanik Radolin podpisala maročan-
ski dogovor.

Novi ruski poslanik v Tokiju.

PETROGRAD 28. Korostovec, ki je na
mirovni konferenci posloval kakor tajnik, bo
baje imenovan poslanikom v Tokiju.

Angleško-japonska parobrodna družba.

LONDON 28. »Standard« poroča o iz-
vršeni ustanovitvi angleško-japonske paro-
brodne družbe, katere kapital cenijo na pet
milijonov funtov šterlingov. Družba bo imela
svoje pisarne v Londonu in Liverpoolu, v
poslednjem bodo deloma poslovali tudi ja-
ponski uradniki. Družba prevzame, poglavito
v svrhu lokalne azijske trgovine, 40 parni-
kov, ki jih je svoječasno Japonska nabavila
za prevažanje; razun tega nskupi družba
tudi nekoliko tovornih parnikov, ki bodo
vozili med vztočno Azijo in Liverpoolom,
London, Antverpom in francoskimi prišta-
nišči.

Dogodki na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 28. (Ogr. brz. biro.)
Sedem žrtv včerajšnje demonstracije se na-
haja v bolnišnici, dve osebi sta v smrtni
nevarnosti. Med dijaki vlada velika razbur-
jenost. Okolo 300 dijakov je s zastavo šlo v
avlo, kjer so socijalistom prisegli krvavo ma-
ševanje. Neki prisotni socijalistični dijak je
bil dejansko insultiran. Delajo se velike
priprave za bakljado dne 3. oktobra, katerega
dne pride v Budimpešto na tisoče državlj-
nov iz dežele, da bodo tvorili protutežje
socijalistom, ki nameravajo, 40.000 na šte-
vilo, privediti o' h'od. Deputacija posestnikov
kavarja je danes mestnemu nadžupanu pred-
ložila prošnjo, naj zabrani bakljado in tudi
vsak obhod, ker trpe od začetka političnih
zmešnjav neizmerno škodo. Nadžupan je
obljubil izdati najstrožje odredbe. Isti je
priobčil daljši proglas, v katerem naglašja,
da so bili včerajšnji izgredi posledica brez-
mernih agitacij, ki so se vršile v zadnjih
letih.

Albin Czaky.

BUDIMPEŠTA 28. Ogrski biro« po-
roča z Dunaja: Kakor smo zvedeli, je bil
predsedaik magatske zbornice grof Albin
Czaky pozvan k cesarju.

Dogodki na Ruskem.

VIBORG 28. (Petr. brz. agent.) Čas-
niki garnizije viorške so se s svojimi rolb-
nami podali v pristanišče, da se poklonijo
carski rodbini, ki se nahaja na jhti »Polar-
na ja Zvezda«. Dame častnikov so šle na
jacht ter so izročile carici šopek evetlie.
Nato je car Nikolaj dal potom generalnega
guvernerja sporčiti svojo zahvalo z nastop-
nimi besedami: »Moje srce se veseli, da se

XXXIV.

Naslednjega dne v jutro se je vzbujalo
v Čevljarski ali Nemški vasi živo življenje
kakor vsaki dan. Čim je začela rdečiti zora,
obvijajoča z rudečino strmo streho, so se z
ropotom odpirala hišna vrata in male štacu-
nice, a više, v gornjih nadstropjih mala
okenca. Ljudje so vreli kakor mravlje.
Vsakdo je hitel po svojem opravilu. Tu in
tam se je postavil mojster na prg svoje
štacune, uprši močne lakte. Pristopil je
sosed, pozdravil ga dobrim jutrom, rekel mu
kaj po tiho, a mojster je samo pokimal z
glavo. Pred mnogimi vrtni so čevljarski
dečki postavili svoje tronožke ter so začeli
marljivo švati in nabijati. Gospodinja se na
oknih otepale prah iz posteljnice perila, bo-
sonogi in gologlavi otroci so se motali in
valjali v svojih srajčicah pred hišami. Tu je
hitela pobožna starka k maši k sv. Marga-
reti tam je skakalo krdelec živih deklic, no-
seših velike zelene vrče, k studentu Mandu-
ševcu po vodo; tu pa tam je kaka kupčevalka
s piščeti, noseča na hrbtu poln koš, hitela
proti trgu; kmetice Trajanke so ponujale
mleka in sira vrednim čevljarskim ženam in

nahaja mej Rusi, ki so se združili, da meni
in moji rodbini odkritosrčno čestitajo. Sporo-
čite častnikom viorške garnizije in njihovim
rodbinam mojo priščeno zahvalo. »Polarna ja
Zvezda« je nato odplula v B'örkö.

Labudova pesem tržaškega škofa dra. Fr. Nagla.

(Dopis.)

Dne 17. t. m. so zaorili od vseh strani
v sicer malem, ali zbog odločnosti in nepre-
magljive energije svojih prebivalcev pono-
snem selu R'emanje klici: Proč od škofa
Nagla! R'emanjska af'era, ali — kakor se te
dni čuje od vseh strani — »riemanjski škan-
dale« je stopil v svoj zadnji stadij.

Proč od dra. Nagla! To je najklesič-
nejši plebiscit, najostreji, a za škofa najpo-
menljiveji verdict resnega, v svojih sklepih
ne prenačljivšega se naroda. Spominjajoči se
neštevilnih krivic — jedini način, katerim
se je vladika doslej spominjal njega —
prešajen od onih mnogoštevilnih nekrščan-
skih dogodkov, ki jih je povzročil biskupov
protizakoniti in brezobzirni način zatiranja
vsakega narodaega klica po božjih in člove-
ških pravicah, m'ren — a v svoji pravični
reakciji ob enem grozen: je ta riemanjski
narod jednostavno, ali ob enem svečano izre-
kel nezaupanje svojemu, od prvega začetka
nepriiznanemu vladiki. Narod je jednoglasnim
sklepom sankcioniral cno, kar je ob danih
prilikah jedino umesten odgovor na pretrp-
ljeno zlo; ono, kar je bilo od davna vsako-
mur misel in želja, postalo je resnica: na-
rod se je faktično emancipiral
od svojega škofa! To je važno dej-
stvo, važao ne toliko radi svoje naravi,
kolikor radi resnosti momenta, v katerem se
to dogaja. In res: ni to prvikat v cerkveni
zgodovini, da cerkvena občina izreka pred-
postavljenemu škofu svoje nezadovoljstvo. Ni
to prvikat, da cerkvena občina obsoja javno
in notranje, cerkveno in izvenckerkveno delo-
vanje svojega duhovnega poglavarja. Dovolj
je, ako se spominjamo svetovno-cerkvene
zgodovine zadnjega desetletja: sosebno v
Franciji (pred emancipacijo države od cer-
kvenega upliva), ali še bolje — da ostajamo
doma — zavoda sv. Jeronima! Mi ne bi
mogli naštetii vseh onih protestnih skupščin
vernikov proti dotičnim cerkvenim pogla-
varjem. To dejstvo samo na sebi ni torej
nenavadno in smelo. Ali — slučaj dra. Nagla
stoji, kolikor se spominjamo, osamljen: ta je
nenavaden in smel! R'emanje v svoji osodi
anatemizira dra. Nagla, ne morda za temelju
nekaterih nesporazumljenj ali nekaterih vna-
njih momentov, ležečih izven cerkvenega
življenja in njegove jurisdikcije, še manje pa
na temelju kakih posebnih interesov, sugerir-

ribiči so vozili na vozičkih svojo robo na
Markov trg.

Vse to je delalo in enovalo bučalo in
kričalo kakor navadno ob delavnikih; skoro
vse je bilo veselo in bilo je, kakor da živa
duša ne sluti kakega zla. Starke so čebrajale
pred vrtni po svoji navadi in le možki so
nekoliko resneje gledali okolo sebe.

Minoli sti dve uri od zore. S čistega
neba je žgalo solnce precej, čevljarski dečki
so zbežali pred vročino, otroci so zapustili
ulce in poskakali na druge strani hiš, po-
dobno žabi v potok, da si ohladi dušo.
Nekako v tem času je krenila četa škofov-
skih pešcev proti mestnemu zemljišču. Pred
njimi na konju je skakal Nikola Gregorović
dovolj junaški, ker mu je morda silovovka
že preveč ugrela izrabljeni želodec, kajti
pero za kapo mu je silno trepetalo, a očesi
sta mu gledali križem. Ni vodja ni vojaki
niso bili nikakor izbrani junaki, ampak svo-
bodnjaki, oboroženi na bitro roko z loki
sabljami in kopjem, a bila jih je precejšnja
gruča. Njim ob strani je korakal škofovski
davkar, a za njim so kmetje gonili trojico
praznih volovskih voz. (Pride še).

PODLISTEK.

303

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval
in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—Š.

— Oho! je začel Niko zatezati svoj
obrar, dvigaje se po konci s težko muko.
Ali si pozabil, da se imenujem Nikola plem-
eniti Gregorović in da za mojo junaško sabljo
vedo za deveto goro?

Ob teh besedah je dvignil pijani malo-
plemič svoj nos, da je perjanica na kapi
silno zatrepetala, ter je udaril z levico na
svojo sabljo, kateri je rja gledala izza nožnice.
Tomaž je motril nesrečnega, milo smehljaje
se, a ta se je, dva-trikrat klonivši zbog vin-
ske sile, pritiskil tik pred krčmarja in začel
besno kričati:

— Kaj! sod ti sodasti, ti votli polov-
njak, ti Tomaž ti, mari ti, ne smatraš Nikice,
mene slavnega Nikice, za junaka?

— Da, se je zakrohotal krčmar sma-
tram te za junaka, ali sedaj spravi se med
svojo orehovo vojsko. Bog daj, da bi
ti bila plesnjeva od prvega junaka do
zadnjega.

Ob teh besedah je krčmar nasukal glavo
in pogledal slavnega junaka, tako, da je
Nikice preplašil; basai očesi sta se mu v strahu
obrnila na stran, brke so se mu povesele v
hipu in veliki ušesi sta se mu stresli v
strahu. Sledajši je prijel s levico ročaj
sablje, ki se mu je zapletala med nogami,
pak je iztisnil:

— Hm! Hm! Z Bogom, kume Tomaž!
in samomljal je nekoliko nerazumljivih be-
sed, obrail se na peti ter se odzibal iz krčme,
da se mu je perjanica silno tresla, a nogi
sta se mu križali podobno strelji.

— Agata, je zaklical Tomaž v klet,
pazi na krčmo, jaz odhajam po opravilo.

— Dobro, dobro, se je odzval Agatin
glas iz globine.

Tomaž si je ogrnil plašč, vzal s klina
široko sukneno kapo in odšel naravnost do
mestnega sodnika Frana Markoviča.

ranih morda od kakih izkušenih in za svoj zelodec živčih ljudskih agitatorjev. Nikakor ne! Narod proglasuje dra. Nagla krivim na temelju dolgega, od 1. novembra 1899., torej blizu 6 let trajajočega nečastnega brezbožnega in sredovečnega, processa. Narod obsoja dra. Nagla kakor škofa, kakor nemškega povsedečatelja in neustrašljivega borilca za prvenstvo latinske kulture tudi na Vstoku. Ali on obsoja dra. Nagla kakor od Dunaja imenovanega pastirja, Dunaju udanega dostojanstvenika, kakor orodje one dunajske kamarile, ki si je postavila kakor geslo: zblížiti in priklopiti Avstriji vse Slovane najradikalnejim in najjednostavnijim sredstvom, ki je: vakratiti jim vsa prosvetno-religijska poučna sredstva, oslabiti in ubiti v njih stremenje po napredku, storiti jih, z eno besedo, nesposobne za vsačeno obrambo pred z vsakim dnem drzejimi napadi predrane in od e. k. vlade v vsakem pogledu povsedečane nemško latinske kulture. Narod obsoja dra. Nagla — ali obsoja tudi obnem smer, ki jo on zastopa: tisti sistem, ki je postavil tudi njega.

In tako postaja stvar, že z cerkveno-religijske strani idejalna, principijelna, absolutno idejalna.

(Pride So.)

Avstrijske — utopije.

Dunajsko glasilo — vsake avstrijske vlade, list »Fremdenblatt«, je bil prinesel v svoji 19. letošnji številki ta-le oglas:

»Kateri patrijotični pisec bi hotel obdelati te 3 avstrijsko-patrijotične predmete: I. Vztočni papež. Važnost ekumenskega patrijarha za avstrijsko politiko na Vstoku in za obrambo pred moskovskimi aspiracijami. II. Naše cesarstvo med Srbi. Osnoviti korist, ki bi jo v narodnem in gospodarskem pogledu doneslo vsem Srbom njihovo priključenje k federativni Avstriji. III. Velika Mala Rusija. Dokazati korist, ki bi jo v narodnem in gospodarskem pogledu doneslo vsem Malorusom njihovo pridruženje k federativni Avstriji. — Poudba na ekpedicijo lista pod štito »Schriftsteller«.

Misel, ki je šinila v polucifurizirano glavo »Fremdenblatta«, ni brez humorja. Čita se skoro kakor kaka predpustna šala... ali pa kakor analogija s kakim velikim in svetovnoznanim nacionalnim ekonomom, ki uči ves svet, kako treba gospodariti, a mej tem mu gre — njegovo lastno posestvo na boben!

Avstrija naj vabi Malo-Rusijo in Srbijo na priključenje! Ne, stvar ne bi bila brez humorja in mi bi se smejali od srca, ako bi nas ne spominjala ob enem, s kako malo modrosti in veliko lahkomišljenosti se mogotei igrati z usodo in bodočnostjo monarhije...

Črv nezadovoljstva in ogorčenja razjede malone po vsej državi. Tam gori v deželah, kjer biva češki rod, vira ljut boj, ker se vrlemu šestmilijonskemu narodu, — velekulturnemu, podjetnemu in uprav obhudovalja vrednemu na vseh poljih snovanja človeškega uma — hoče dušiti impulzivno življenje. To pa edno radi tega, da se ustreza višji krivici, blazni pohlepnosti drugega naroda, zahtevi, da bi morali vsi ostali narodi stradati gospodarski in kulturno v jedini ta smen, da more biti oni drugi narod — gospod in tlačitelj. Tam gori na severu države se vrši ljut boj in so razmere naravnost zlivjane, po krivdi državne uprave, ki hoče tiščati k tlom legitimne gospodarske in kulturne aspiracije za svoje pravo in svobodo brezčnega se naroda, ker hoče — država zamrež — ustrezati grdim instinktom razbrzdanega, razvjenega in z vsem zaičenega naroda!

V Galiciji pa ječi trimilijonski narod Malorusov — ta pravi narod-mučenik — pod težo neznanega sistema, ki ga vzdržuje ista država. Ta narod krvavi narodno, hira socijalno in umir a gospodarski, ker država drži svojo roko-zadržnico nad egoističnimi samogoltnimi klikami.

In na jugu monarhije? Tudi tu v našem Primorju trpi večina prebivalstva pod gospodarsko depresijo, je obsojena v politično obnemoglost, je odtisnjena od vsakega vpliva na upravo javnih stvari in se jej odrekajo najprimitivnejši pogoji kulturnega razvoja. Sreča so ogorčena, tlačeno prebivalstvo je izgubilo vsako vero in zaupanje do državne uprave in si iste niti ne more predstavljati drugače, nego kakor — krivično, ter je začelo gledati v njej le sovražnico

svojemu blagostanju, svojemu napredku, svoji sreči! Sreča so zastrupljena in zastrupljena je vse javno življenje. Državna uprava se kar ne more povpeti na višino do vseh jednake pravičnosti, ker nima v sebi stične sile — pravicoljubja, da bi krivičnim in nasilnim strankam in klikam zaklcala svoj — quos ego! — kakor da to državno upravo svinska teža vleče doli v nižave krivičnosti!

Analogno sliko vidimo v oni drugi polovici monarhije. Pravo narodno-politično pogorišče zopet večine prebivalstva in zopet zato, ker je tudi tam obveljal princip narodov-gospodov in narodov-sužajev, princip, da treba žrtvovati jagujeta, da bodo volkovi potolaženi. Narodnosti na Ogrskem sicer še dišejo — četudi so politično ubite — dihom svoje narodne individualnosti, ker jih sistem ni mogel zaklati, da si jih je hotel!

Nu, narodnosti na Ogrskem vedo to in si maše ušesa pred sirenskimi glasovi, ki jim prihajajo od njih, ki so jih doslej pokladali na žrtvenik — favoriziranja gospodovalnih Madjarov. Nemena je tu: ti poslednji račun temelje monarhije in se ne menijo za vse neštete krivice, ki jih je brezvestno delal sistem le njim na ljubo! Monarhija pa ne more saustaviti tega rasdevajočega viharja, ako jej ne audijo roke-pomočnice ravno oni, ki jih je sistem pomagal politično ubijati! Nemadjarke narodnosti pa ne verujejo več nikomur in se nočejo eksponirati za nikogar več, ker so doslej bile prevarjene od — vseh! To dejstvo konstatuje celo dunajski »Informations«, ko piše:

»Edino, kar je Dunaj dosegel s žrtvovanjem narodnosti na Ogrskem, bo to, da narodnosti končno opuste smešno misel, da morejo od izven Ogrske pričakovati pomoči. One se morajo pripraviti na to, da se bodo zanašale le na svojo moč ter da pomorejo zgraditi svobodno Ogrsko, ki bo zadoščala vsem narodnostim. Sovražstvo proti Dunaju, ki navdaja madjarske šoviniste, se je preneslo — iz družih vzrokov in v drugi obliki — na vso Ogrsko in »zvestoba« do države Ogrske, naglašena v resolucijah naših (narodnostnih) shodov, nikakor ni več fraza. Narodnosti niso bile zaklane; ali, da se jih je hotelo zaklati, to ne ostane pozabljeno.«

Tako zveni iz sredine tistih tlačanih narodov, ki naj bi sedaj (kar bi res mogli) bradali madjarsko besnilo.

Takovo je razpoloženje povsodi na tej in oni strani Litve: povsodi nezadovoljnost, povsodi ogorčenje, povsodi depresija, povsodi zmešnjave in povsodi — nered! In ob takih razmerah v mejah lastne države, ob takih snahih na vseh koncih in krajih, ob načinu upravljanja države, vspričo zamotanib, neurjenih, krotičnih razmer na severu in jugu, vzhodu in zapadu monarhije, razpolagajo še oficijozni glasniki s toliko — humorja, da reno govore svetu, naj bi Avstrija vabila Malorusa in Srbe pod svoje varstvo!

Mogotei in državniki naj napravijo najprej red in mir — doma, v mejah monarhije. Ob toliki nezadovoljnosti, ob takih kaotičnih razmerah v hiši domači zveni res kakor krvava ironija misel, da naj bi mi vabili druge narode v to bišo nereda in zmešnjave...

Dokler ne bo v naši Avstriji drugačnega reda in drugačne — enakopravnosti, so vse take misli, kakor jo je izlegel oficijozni »Fremdenblatt«, zgolj avstrijske utopije!

Abstinenca italijanskih poslancev?

Menili smo, da je komedija že dosegla svoj višek in da gradacija ni več možna. Varali smo se. Neko poročilo z Dunaja naznanja, da se ta komedija razvijala dalje. Omenjeno sporočilo pravi namreč, da je klub italijanskih poslancev imel v aredu, še pred začetkom zborniške seje, posvetovanje. Sejo so nadaljevali zvečer. Šlo se je za to, da bi prišli do zaključka, da se ne bodo več vdeleževali sej, ne da bi položili svoje mandate, ker bi v slučaju dopolnilnih volitev v mestnih volilnih okrajih utegaili izgubiti kak mandat.

Venlar gredo mnenja poslancev v tem pogledu zelo narazna.

Da ni to komedija? Najprej žugajo z obstrukcijo v namen, da pride vseučiliščno vprašanje na dnevni red, potem žugajo z obstrukcijo v namen, da se isto vprašanje

stavi z dnevnega reda! Sedaj, ko je vstreljeno njihovih želji in so baje dosegli velik vpeh in bi morali biti zato hvaležni ter v znak hvaležnosti pridno sodelovati na posvetovanjih zbornice, sedaj žugajo zopet z abstinenco. Pri tem pa so zelo previdni, kakor pravi — komedijasi. Boje se namreč za svoje — mandate. A ta strah nam pravi zopet, kakova komedija je to, ako govorijo o izključni italijaniteti svojih volilnih okrajev in ko trdijo, da je vsa dežela soglasno za njimi.

Če pa so že Italijani tako notri sredi komedije, ne smemo se čuditi italijanskim listom, da natvezajo svojemu ignorantnemu občinstvu bajko, da je odstranjena velika nevarnost za Italijane s tem, da je predloga o juridični fakulteti v Roveretu stavljena z dnevnega reda, ter da prikazujejo to kakor velik vpeh zagrožene italijanske obstrukcije. Sedaj pa čujmo dalje. V isti sapi, ko pravi »Piccolo«, da je z odstranjenjem predloge o Roveretu odstranjena tudi velika nevarnost, v isti sapi tolaži svoje občinstvo, češ, da naj te ne misli nikar, da je predloga o Roveretu definitivno pokopana. Tako trdi v eni sapi, da črno je črno, a da črno je tudi belo — to samore res le komedijaš po krvi. Naravnost virtuozen v komedijaštvu pa je »Pecolo«, ko s najneumnajo sofistiko dokazuje, da italijanskim poslancem ni treba držati besede, da jim ni potreba položiti mandata.

Italijanski poslanci so obljubili, da položijo mandate, čim bo izvojevan ta boj. Sedaj bi morali seveda izvesti svojo obljubo. Tu pa je tisti vzrok, zakaj »Piccolo« isti predlogi, ki je baje pomenjala veliko nevarnost za Italijane, tolažilno zagotavlja — zopetno vstajenje. Češ, ker ta predlog zopet pride na tapet, morajo italijanski poslanci ostati na Dunaju na straži, ker dokler bitka ni izvojevana, ne sme nikdo več zapuščati svojega mesta. Zato da italijanski poslanci ne smejo desertirati iz svojih vrst. Ostati! To da je sedaj njihova vrhna dolžnost. Kakor so z obljubo za polnoženje mandatov igrali — kakor smo mi takoj uganili — le eno znanih svojih komedij, tako morajo sedaj uganjati zopet komedijo, da — obdrže mandate.

Italijanskemu občinstvu: dober tek!

Stroški za Primorsko v proračunu za 1906.

(Dalje.)

Za vodne gradnje: urejenje Soče in Tera: 22.000 K. Za nove gradnje: prisidava eraričnega vladnega poslopja v Gorici (1. obrok) 53.400 K; nakup poslopja za državne urade na Volovskem (1. in 2. obrok) 19.503 K, gradnja mestniške palače v Trstu (9. obrok) 149.210 K.

Ministerstvo za uk in bogočastje: za arheološke svrhe na podporah in dotacijah za ohranjanje in popraviljenje starih zgradb in umetniških spomenikov v Primorju 10.000 kron.

Izdatki verskega zaklada: na Goriškem za nove gradnje, prezidave itl., potem notranjo opravilo, prinosi 10.000 kron, prinosi za gradnje 6000 kron.

Za šole: za razne potrebščine na gimnazijah 9000, na realkah 2000, na državnih obrtaih šolah 2850, za povzdigo ljudskega šolstva 6000 K; za ljudske in meščanske šole: za gradnje in nakup zemljišč, notranjo opravilo za te šole 15.000 K, za učne potrebščine 5520 K.

(Zvrš tek pride.)

Drobne politične vesti.

— Cesar pojde na jug. List »Pesti Hirap« piše, da je zvedel iz dobrega vira, da se cesar na svet zdravnikov poda v ksko zhraviljšče na jug.

Proračun Petrograda za leto 1906. pokazuje 24.500.000 rubljev stroškov.

Iz Makedonije. Iz Carigrada poročajo, da so generalni nadzornik Hilmi paša in oba civilna agenta premestili svoj uradni sedež v Skopje.

— Druga haagška mirovna konferenca. Iz Petrograda poročajo »Voss. Zeitung«, da bo na prihodnji haagški konferenci Witte zastopal Rusijo.

Angleški delegat na marošanski konferenci bo, kakor javljajo iz Londona, Mr. Nicholson, ki je zastopal Anglijo v Maroku skoraj deset let, preden je postal poslanik v Madridu.

Zanimiv molk. Dunajski listi poročajo iz Sopronja, da je v sredo tujbojce veteransko slovstveno društvo priredilo bazket, na katerem je bivši minister za trgovino Hegedüs napil cesarju. Le nekoliko povablencev je vstalo in ališati ni bilo niti enega živio-klies.

General Linevič — maršal. Kakor javljajo iz Petrograda, postane general Linevič po svojem povratku iz Mandžurije, maršal. »Petersb. Gazeta« poroča, da je tudi general Kuropatkin, ko je izvedel o tem odlikovanju, z ozirom za svoje zasluge zaprosil za odlikovanje.

Domače vesti.

† Državni in deželni poslanec Josip Žičkar, dekan na Vidmu ob Savji. (Dopis od Save).

Z Dunaja nam je prišla žalostna novica, da je danes, dne 27. t. m., umrl tamkaj eden najboljših sinov slovenskih, t. j. Josip Žičkar. Ta novost nas je pretresla. Še v nedeljo, dne 24. t. m., je praznoval v svoji farni cerkvi sv. Ruperta cerkvanje, v ponedeljek se je podal v državni zbor, a že danes, v sredo, nam sporoča brzojav, da blagi mož ni več med živimi. Dekan Žičkar je bil šele v petdesetih letih in vedno čvrst, zdrav in delaven. Bolehati je začel šele pred kakimi 3 meseci — na zlatenici. Ikal je sicer leta pri zdravnikih in na Slatini, a to ga ni oviralo, da ne bi neprestano delal na dušno-pastirskem polju kakor dekan in župnik, na političnem polju kakor deželni in državni poslanec in kakor predsednik političnega društva »Sava«, na gospodarskem polju kakor predsednik po njem osnovane posojilnice. Delaven je bil tudi v šolskih, občinskih in raznih humanitarnih stvareh.

Ranjki je bil rojen v vasi Gorica pri Rajhenburgu. Po dovršenem bogoslovju je služil na raznih mestih kakor kaplan, veliko let kakor vikar in katehet v Celju, kjer je bil Slovenstvu v veliko podporo in od koder se je preselil kakor župnik v Vitanje, v ta soto posemčeni trg ob Pohorju. Tukaj je za slovensko reč veliko storil posebno z ustanovitvijo posojilnice, dočim je bil s kmetijsko sadrugo, ki je propadla, škodoval kmetom, nemškutarske trgovca pa tako zelo razkačal, da so nekateri celo k protestantizmu pristopili.

Z Vitanja se je bil preselil blagi ranjki na dobro dotirano videmsko faro, na kateri mu je bil poverjen tudi dekanat. Žičkar je bil štajerski deželni in državni poslanec, kateri mesti je zavzemal kaceh 10—12 let. Kakor rodoljub in politik je vedno izvrševal poverjene mu dolžnosti. Čeravno je imel doma posla dovolj, vendar ni zamudil nobene seje deželnega ali državnega zbora, h katerim se je moral daleč voziti. In kakor poslanec je rad in navdušeno skrbel za slovenski narod. Ob vsaki priliki se je potegnil za kulturne in narodne pravice Slovencev v obče, pa tudi posamičnih okrajev, občin, cesb itd. Koliko nujnih predlogov, koliko interpelacij je stavlil! Koliko oseb se je zateklo k njemu, ko so se jim godile večje ali manjše krivice, da je branil vse, bodisi v parlamentih, bodisi na osrednji ali deželni vladi ali pri deželnem odboru in drugod! Kako je doma vedno študiral razne nadloge, ki tarajo tu in tam štajerske Slovence. Kako rad in temeljito se je pučeval poprej o vsem, predno se je kakor narodni zagovornik potegnil za to in ono! Res je bil mož v državnem zboru in tudi sicer v politiki zvest pristis konservativne stranke, katero mi istotako malo hvalimo kakor naprednjake; a njegovo človekoljubje, rodoljubje, njegovo ljubeznjivo obhovanje in njegova nesebičnost, to so lepe in vse hvale vredne lastnosti rodoljubnega pokojnika. Da je bil ranjki čist in nesebičen patrijot, dokaz temu je tudi to, da si ni kupilil posvetnega blaga, da je marveč svoje dohodke porabil v veliki meri za to, da bi bil potom dobre politike pripravljat pot štajerskim Slovincem do boljšega kulturnega blagostanja in narodnega napredka.

Pokoj duši odličnega moža!

Na tržaškem namestništvu je zavladala baje med gospodo namestništvimi svetovaleci velika nezadovoljnost radi imenovanja grofa Schaffgotscha namestništevni predsednikom. Tako poroča namreč včerajšnji »Piccolo«, ki mora nositi seveda tudi odgovornost za to svojo vest. »Piccolo« pravi, da so v namestniških krogih nezadovoljni zato, ker je na rečeno mesto imenovan človek, ki ne spada v status tega namestništva. Neza-

Tovarna pohlétna

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).

ZALOGA:

PIAZZA ROSARIO (Zolsko poslepje).

Cene, da se ni bati nobene konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franco

Kakega opravila išče 31-letni neki penzioniran orožnik. Govori slovenski, hrvatski, italijanski in nemški. Naslov: Ivan Jerič, ulica S. Marco št. 33, IV. nadstropje.

Odda se takoj v najem soba pri odlični slovenski družini pod ugodnimi pogoji in sicer učenem gimnazijci ali realke. Ob enem tudi s hrano. Naslov pri upravi »Edinost«.

Sode nove in stare po najnižjih cenah ima v zalogi sodar **Fran Budau** v Trstu, ul. Boschetto št. 28 (uhod iz ulice Paduina št. 21).

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 5—70 hektolitrov dajapro po jako zmernih cenah tvrdka **Alex. Breyer** i sinovi, Križevac.

Authorised School of Languages uči moderne živeče jezike od profesorjev dotičnega materinega jezika. Trgovinska korespondenca. Kombinirana metoda. Brezplačne pojasnile daja autorizirana šola za učenje jezikov za odrasle in otroke v Trstu, ulica Nuova št. 11, II. nadst.

Najbolje vinske stiskalnice in mastilnice se dobivajo pri Živie i drij trgovinska ulica št. 2.

Mladenič, ki je obiskoval šest gimnazijskih razredov, vešč slovenskega, nemškega, italijanskega jezika korespondence nemške stenografije, išče takoj službo pri kakšni trgovini ali v kakšni odvetniški pisarni. Ponudbe »Mladenič« uprav. »Edinost«.

Pekarna i sladničarna z lastno tovarno biškotov

Fran Lampe
TRST - ulica Molin Grande št. 32 - TRST
3 krat na dan sveži kruh, raznovrstne moke prvih ogrskih mlinov, fine vina v buteljkah, sladice itd. Sprejema naročbe za sladice.

Velik izbor inozemskih in lokalnih vzorcev.
Pozor! Pozor!
Nova krojačnica.
Piazza della Barriera 3 I.
Slovenski napis.
Izvršuje vsa v krojaško stroko spadajoča dela v popolno zadovoljnost. — Najnižje cene!
Priporoča se udani **Slavoj Škerl.**

Kemično preskušeni in najden oblastveno koži popolnoma neškodljivi
„uničevalec lasij“
odpravi pri damah nelepe in sitne
lasi na obrazu
popolnoma s koreninami ter podeli koži tudi s naravno svežost, nežnost ter gladkobo. — Cena 7 kron. — Pošilja povsod diskretno.
I. SCHMIDEK. Budapest VII. Nyár-utca 18.

Začudenje vzbuja!
Mesto K 18
le K 7

Krasna Gloria remontoirska srebrna ura s 3 močnimi pokrovi in z odskočnim pokrovom, bogato gravirana, točno ideja, 3 letno jamstvo pošilja po povzetju za samo K 7—
Tovarna ur I. KÖNIG
Dunaj, VII. Westbahnstrasse št. 36/117.

Velikanski dohod
vseh predmetov za nastopajočo
jesensko dobo
kakor:
volneno blago za ženske obleke. - Fuštanj v barvah in najlepših risanjih. Volnena odeja. Spodnje srajce. Srajce. Nogovice. Preproge.
Specijaliteta: drobnarije.
Nova trgovina manufaktur Fogar & Sachetti
TRST v ulici Ponterosso št. 10.

KONSTANTIN RUBINIK
Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3.
Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neprekosljivo, plinove mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo.
Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

Kovaška mehanična delavnica
Izvarna kovin, zavod za niklovanje, pozlačevanje, posrebrnenje, pokotlorinjenje in pocinjenje.

VIKTOR FANO
ulica R. Zovenzoni št. 4
ZALAGA PRVE TRŽAŠKE TVRDKI

Stavbinski material
kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trvdki

Belli & Corsi
ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Zovarna s zalogo pohištva
svetlega in temnega
kakor tudi popolne kuhinje v najmodernejšem slogu po konkurenčnih cenah priporoča
V. Doplicher
ulica Chiozza št. 8 pri tleh
(nasproti dvorani »Tersicore«).

Za bolne na želodcu.

Vsakemu, kateri si nakopije želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, vžvaje pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil, z nerednim življenjem kakor n. pr. želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zasiljenje priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preiskušeno. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilno močnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja c prebavni sistem človeka. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih cevih in daje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, ščipanje, bitje srca, nepenjanje tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih žilcev (haemorrhoidne bolečine), odstranjajo se s zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavni sistem povzdigo in odstranja iz želodca z lahkim čistilom človeka vse nečredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje navadne posledice slabe prebave, pomanjkljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavobol in nespanje provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspesuje in izboljšuje tvorjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje. — To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 3.— in 4.— v lekarnah v Trstu, Škedenju, Miljah, Kopru, Sežani, Trzinu, Ronkah, Fiumicelu, Ogledu, Gradcu, Izoli, Piranu, Pazinu, Buzetu, Pivovari, Vipavi, Ajdovščini, Gorici, Gradšču ob Soči, Korminu, Remansu, Camolunegu, Cividale, Udenu, Bujah, Vižnadi, Mononi, Lovranu, Opatici, Voloskem, Reki, Bukaru, Sisku, Cabarju, Ribnici, Vrhniku, Idriji, Kanalu, Čedadu, Vidmu, Mor eljauu, Palmarnovi, Lenu, Portogruaru, Vodnjani, Pulju, Labinju, Cresu, Černomblju, Metliki, Novemestu, Trebnjem, Ljubljani, Kamniku, Škofljoki, Kranju, Tolminu, Tarcentu, Stanjelu, Codoirpo, St. Vidu ob Tagliamentu, Pordenonu, Motta di Livenza, Treviso, Lošnju, Arbe, Novi, Cirkvenici, Ogulinu, Vrbovsko, Karlovcu, Jasku, Samolcu, Brežcu, Krško, Podčetrtek, Pregrada, Rogatec, Celje, Pliberk, Radovljica, Trzin, Tivoli, Rigoletu, Pizze di Cadore, Serar lo, Longarone, Belluno, Conegliano, Padovi, Chioggia, Rovigo, Pago, Zadar; itd. kakor tudi v lekarnah vseh drugih večjih ali manjših krajih Istre, Dalmacije, cele Avstro-Ogrske in sosednjih deželah.

Tudi pošiljajo lekarne v Trstu 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahteva naj se izrečno

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst.
(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.
Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike
mej Trstom in Novim Jorkom.
Hitri in elegantni novi brzoparobrod
GIULIA
odpluje dne 7. oktobra t. l. v Novi York.
Potnina znaša III. razred K 175.—, I. razred K 300.—.
Potrežba in hrana (vsak dan sveži kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.
Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.
Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.
Vhod po glavnih stopnicah.
Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono.
Posojila daja samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5%, na menjice po 6%, na zastave po 5%.
Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne.
Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.
Poštno hranilnični račun 816.004.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386/80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159/57 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakosi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

SLAVIJA sprejema zavarovanja človeškega življenja po ugodnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividenso.

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najskutneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokristne zamene.